

C⁴ - NYTT

1995

INFORMATIONSBLAD

Nr 27

Kommande möten

Preliminärt gäller följande tider för höstens sammankomster:

- Onsdagen den 20 september
- Onsdagen den 22 november

Årsmötet

Årsmötet genomfördes den 11 maj. Protokollet distribueras tillsammans med detta C4-nytt. Highlights:

Val av nya funktionärer:

Sekreterare   Patrik Sturzenbecker

Valkommitté   Eric Hedström
                              Lars G Nilsson

Omval på övriga poster.

Inval av nya medlemmar:

Douglas Derans
Jan Petersson
Patrik Sturzenbecker

Styrelsen har antagit följande *nya aspiranter*:

Bill Hagberg, FMV
John Hübbert, FMV
Lennart Nyström, FOA

Temakvällen den 11 maj

I anslutning till årsmötet den 11 maj genomfördes en temakväll över ämnet "*Hur bra är vi egentligen?*".

Eftersom ingen annan dokumentation finns från temakvällen har jag valt att försöka göra ett ganska utförligt referat av de inlägg som förekom. Som utgångspunkt har jag haft mina egna noteringar, som givetvis har sina brister. Referatet motsvarar vad jag *personligen* har uppfattat av diskussionen, inklusive en eller annan missuppfattning.

Per Lundgren gav en kort bakgrund och inledde diskussionen. Vi är ett komplex av forskare, utvecklare, anskaffare och användare. Syftet med temakvällen är att diskutera hur bra vi har lyckats hittills. Är vi dåliga på något? Ja, förmodligen. Per fortsatte med att beskriva fyra viktiga faser i våra systems livscykel:

- Idéer
- Kravställning
- Implementering
- Användning

Under *idéfasen* har vi en hög svansföring, är ofta moderna, men saknar kanske de långsiktiga visionerna. Exempel på verksamhet i idéfasen är LOTUS, C3I-lab, tekniskt referenslab etc, etc.

Under *kravställningsfasen* medverkar i allmänhet användarna på olika sätt. Dessa är vana att skriva krav, men är det rätt användare? Utgår man från rätt hotbild? Rätt taktik? Får den tekniska utvecklingen påverka kraven i tillräcklig utsträckning? Vid FMV:s omformning av användarnas krav kan man fråga sig om det kanske görs "lite för bra"? Har industrin möjlighet att kringgå krav för att kunna återanvända på ett effektivt sätt mm. Använder industrin rätt grejer? Kanske borde alla de medverkande kategorierna diskutera mera *tillsammans* för att nå fram till de bästa systemen!

Beträffande *implementationsfasen* kan man konstatera att vi internationellt sett är ganska bra. Oftast får vi vad vi vill ha, *men*:

Vi använder metoder som "var bäst i går". Vi måste vara öppna för ny teknik och inte låsa oss. Vi måste se till att slutanvändarna får full effekt av sin investering. Datorer får inte bli enbart värmekaminer! Tidig anpassning till internationella standards är viktig.

Redan utvecklad programvara måste återanvändas, där så är lämpligt! Några industrier är bra på detta redan nu.

Under *användningsfasen* är de viktigaste nyckelorden återkoppling och lyhördhet. Erfarenheter av vad som är bra och dåligt måste återföras snabbt till utvecklarna, och de senare måste förstå och respektera användarna.

I Sverige är vi mycket bra på bilindustri, telekommunikation och elkraft. Vad kan vi tillgodogöra oss för vår bransch? Vi bör också fråga oss hur *vi inom C4-sällskapet* kan bidra till en positiv utveckling för vår bransch, och kanske även för andra branscher.

Nästa inlägg framfördes av Kjell Mellberg som hävdade att kvoten mellan ställda krav och verkliga krav är lika med *beställarens kompetens*, som definitionsmässigt är mindre än eller lika med ett. Vi måste i framtiden utnyttja all tillgänglig kompetens för att definiera de verkliga kraven! Från idé till förverkligande. Kjell framhöll också vikten av att man betraktar "IT" som ett *tvärvetenskapligt* område, där användare, humanvetare, tekniker m fl samverkar mot gemensamma mål.

Bertil Wennerholm påpekade att nya idéer ofta stupar på institutionella problem. Som belysande exempel ur militärhistorien nämnde Bertil kulsprutan, som man utan framgång först försökte introducera inom artilleriet (stor eldkraft), men som rätteligen borde ha exploaterats av infanteristerna, som hade ett verkligt behov av en dylik manick. På motsvarande sätt introducerades pansar först hos infanteristerna, tills man insåg att det borde ersätta kavalleriet och bli ett eget vapenslag. Slutsatsen är att nya idéer måste sjösättas på rätt ställe i organisationen!

Jan-Erik Gustavsson tyckte att det med rätta kan ifrågasättas om vi är så bra. Vi är exempelvis (i landet) klart dåliga på *politik* och *IT-industri*.

Jaak Urmi framhöll att den intressantaste frågan är: "Får slutanvändaren det han vill ha?" För industrins del ansåg han att vi *inte* är rädda för förnyelse. Det som industrin kanske har svårt för att hantera (tillräckligt positivt) är så kallade "religiösa krav", exempelvis krav på C++, Smalltalk, ISO9000, 2167A etc.

Denna typ av krav har egentligen inget med slutanvändarens ambitioner att göra.

Malte Jönsson ansåg att svaret på frågan "Hur bra är vi...", beror helt på vad vi jämför med, dvs vad vi mäter oss mot. Är det utlandet eller är det *uppsatta mål* som vi jämför mot? Det är tveksamt om vi är bra på sådant som projektsäkerhet, leveranstider och kostnader. FMV:s roll i detta sammanhang måste vara att styra industrin på rätt sätt och att välja rätt leverantör. Ofta är det så att den offertgivare som har det lägsta priset får beställningen. I själva verket innebär detta kanske att den som visste minst om åtagandets konsekvenser (bl a kostnader) får beställningen, vilket inte är bra.

Christopher Bengtsson ställde den retoriska frågan: "Varför är vi så bra på telekommunikationer och elkraft", och besvarade själv frågan med konstaterandet att i dessa branscher finns en kontinuitet och tradition som saknas på IT-området!

Kjell Mellberg ansåg att vi nog är bra på det vi gör, men är vi bra på rätt saker? Vad anser användarsidan om detta?

Manuel Wik besvarade kvällens temafråga med påståendet: "Vi är inte så bra, att vi inte kan bli bättre". Vi blir fråsprungna av utvecklingen om vi inte (ständigt) förbättrar oss. En kontinuerlig debatt behövs i dessa frågor! För att föregå med gott exempel medförde Manuel en antal exemplar av en egenhändigt författad skrift med namnet "Spekulationer kring informationsteknologi och krigskonst", som kan vara ett inlägg i denna debatt. Kontakta Manuel om Du vill ha ett ex! Några extra exemplar finns också hos C4-sekretariatet.

Göran Brauer ansåg att vi inte är så bra. Det är något konstigt med våra arbetsmodeller. Vi hamnar för lätt (snabbt) i att prata om produkter etc. Det finns för gott om svarta hål. SIRIUS kan bli ett svart hål om vi inte ser upp. Ny kompetens behövs på användarsidan. Man måste kunna väga ihop *hela* informationsmängder och dra rätt slutsatser. Göran trodde på arbetsmodellen att då och då "internera" ett gäng kompetenta personer för att *med högt i tak* diskutera sig fram till bra lösningar på problem. Göran introducerade också begreppet *virtuell informationshantering*.

Jan Petersson ansåg för sin del att *tid* är den viktigaste faktorn. Det går i dag för lång tid från idé till *fungerande* stöd för användaren. Hans erfarenhet av så kallad "verksamhetsanalys" var varierande. Tyvärr förändras världen medan systemen tas fram. Korta ledtider är bl a därför ett mycket viktigt mål!

Lars G Nilsson visade på forskningsresultat (från andra branscher än vår) som innebär att praktiskt taget *alla* produktutvecklingsprojekt i industrin drar över sina planer, ofta kraftigt, i tid och kostnad. Många av dessa (katastrof)projekt har icke desto mindre blivit till lysande affärer för sina företag, när de väl blev klara. Beroende på infallsvinkel kan detta beskrivas (till tröst) att vi inte är sämre än andra, eller (till varnagel) att vi är lika usla som dom andra. Lars G hävdade att det är av naturen givet att man inte kan (korrekt) kalkylera tidsåtgång och kostnad för något som man aldrig har gjort tidigare, och att problemet snarast är att vi *agerar som om detta vore möjligt!* Vi måste lära oss att (tillsammans) hantera osäkerheten vid utvecklingsarbete på ett rationellt sätt.

Folke Janander framhöll att vi har för hög ambitionsnivå när vi beställer. Behoven hinner påverkas för mycket under tiden. I USA försöker man nu sänka ambitionerna genom att gå ifrån krav på militära standards mm.

Kjell Mellberg ansåg att vi kunde få stabilare kravbilder genom att koncentrera oss bättre på det som vi egentligen är ute efter, nämligen att systemen skall fungera bra *för användaren*. Vi bör tydligare bena ut vilka krav som det är verkligt viktigt att vi tillfredsställer.

Göran Brauer konstaterade att vi ännu inte kommit framåt när det gäller att förkorta ledtiderna. Trots arbete med gemensamma arkitekturer mm.

Lars Holmberg menade att *vi* kan göra mycket för att vända på det negativa. C4-sällskapet och andra nätverk är bra för detta! Genom att informellt testa idéer och diskutera, exempelvis på det sätt som vi gör nu i C4, kan vi bidra till att försvaret drar nytta av nätverkens samlade kompetens.

Jaak Urmi ansåg att FMV skall ställa hårda krav på industrin. Exempelvis KKV Göteborg (där man gjort detta) är ett bra system, även vid en internationell jämförelse. Kanske dock för komplext, måste göras hanterbart. I USA har man experimenterat med bok och räkning i stället för fastpris. Detta manar inte till efterföljd enligt Jaak.

Lennart Nyström (ny aspirant, chef för Ledningssystemteknik, FOA3) framförde en del synpunkter på specifikationer och projektarbete. Det är inte självklart att en noggrann specificering är bra för ett projekts framgång. Lennart hade erfarenhet av projekt där man "byggde helt utan specifikationer" och där det hade gått mycket bra, troligen på grund av detta. Att försöka detaljplanera mot avlägsna mål kan göra att man agerar med skygglappar. Entusiasm betyder mycket! När det gäller "avskaffandet av militära specar" är inställningen numera ibland:

"Tag civila prylar, anpassa dom och ut i busken med alltihopa!". Detta är en vulgärattityd som lätt kan slå tillbaka. All specificering måste bygga på *förtroende* mellan beställare och industri. Allt kan inte skrivas i specar! När det gäller projektarbete ansåg Lennart att det är vanligt att "ledningen inte vill lyssna på problem". Man inser alldeles för sent att projektet är på väg att gå åt skogen.

Patrik Sturzenbecker ansåg att det är viktigt att kundens krav inte bara är specificerade utan också *motiverade*. Leverantören måste få reda på *varför* kunden ställer ett visst krav, vilket kan leda till att industrin kan föreslå en bättre lösning än den som blir följd av att bara göra som det står i specen. Exempel: 2167A. OK, men varför? Vilka styrmöjligheter för projektet *behöver* man?

Tekniska krav som svarstider mm har alltid ett operativt användarorienterat krav i botten. Det är värdefullt att känna till detta grundkrav. Beträffande ledtider ansåg Patrik att den snabba tekniska utvecklingen utgör ett hot. I stället för att utreda alla alternativa möjligheter i varje valsituation kanske man kunde starta två (eller flera?) projekt parallellt och välja det som går bäst. Man når då målet snabbare.

Gerdt Stangenberg ville ytterligare betona det som andra varit inne på, nämligen den stora kompetens som finns inom C4-sällskapet och närliggande nätverk. Problemet är att det saknas ett riktigt bra forum för debatt.

Manuel Wik påminde om att "Ny militär tidskrift" tidigare fungerat som ett bra diskussionsforum. LOTUS-bladet kanske i dag är ett sådant forum som kan användas.

Kjell Mellberg anknöt till påståendet att vi har problem med visioner. Slut användaren är den som ställer kraven, och mycket hänger på honom. Detta är dock ej helt sant. Krav finns på impulser från andra, i dialog eller symbios. Vi måste klara ut detta tillsammans!

Jan-Erik Gustavsson efterlyste "bench marking". Varför använder vi inte modern teknik? Skulle inte Internet kunna utnyttjas som kanal för en kontinuerligt pågående diskussion? Resurserna i C4 utnyttjas inte effektivt!

Bertil Wennerholm ansåg det viktigt att utnyttja kompetens från flera verksamhetsgrenar. Vi bör bilda fora där vi kan (och får) diskutera, Försvarsmakten, FMV och industrin. Det är en fobi att diskussion ej får föras mellan Försvarsmakten och industrin. Idéflöde behövs i samverkan mellan de tre parterna.

Christopher Bengtsson menade att vi måste hitta våra roller. Vi bör genom C4 hitta sätt att kunna utnyttja vårt kontaktnät till att lösa problem, helt enkelt genom

att lyfta en telefonlur. Varför inte formulera detta budskap till våra högre chefer!

Folke Janander ville försvara 2167A, som han tyckte hade fått en del oförtjänta påhopp under kvällen. Standarden är bra! Den är remissad och accepterad. Tailoring medges!

Kjell Mellberg tyckte att Internet (och/eller något annat) vore bra att utnyttja som ett medel att hålla igång diskussionen *mellan mötena*. Vi kan ju fråga ÖB om intresse finns för detta.

Manuel Wik ansåg att det finns för många standards. Man bör utnyttja civil standard *så långt det går* i kombination med lagom mycket mil-standard. Som skräck-exempel på standard nämnde Manuel USA:s 17 st olika mil-standard för småkakor. Enligt Manuels uppfattning torde även amerikanska soldater kunna äta civila småkakor.

Jaak Urmi hävdade att 2167A är gjord för bok och räkning, och för att kontrollera industrin. 2167A-dokumentation genereras *automatiskt*, vilket är sanslöst.

Folke Janander genmälde att *bara mallarna* genereras automatiskt och att viss tankeförmåga fortfarande krävs för att fylla dem med innehåll.

Lars Holmberg nämnde att flera stora projekt pågår, exempelvis ORION och LIFV och att alla möjligheter nu finns att göra fel... C4-kompetens skulle kunna utnyttjas för att ge råd.

Stig Ram rekommenderade utnyttjandet av tillgängliga *databaser*, som innehåller mycket nyttig information. Som ett exempel nämnde han en sökning i en databas via Ericssons informationstjänst, där Stig hade lämnat några sökord och fått trettio sidor information. Detta hade utnyttjats till att minska risken i ett projekt med tio procent.

Christopher Bengtsson menade att trettio sidor information kan vara bra, förutsatt att den är *korrekt!*

Jan Petersson ansåg, apropå samverkan och diskussionsfora, att LOTUS kanske inte blivit vad den ursprungliga visionen var. Hkv förbereder nu en inbjudan till *ny start i LOTUS*, där användarmedverkan kommer att tas omhand på ett bra sätt.

Som avslutning på diskussionen framförde Malte Jönson sin åsikt i form av en limerick:

*En C4-medlem från "Götet"
blev ombedd att orda vid mötet
om om vi är bra
och svaret blev: Nja,
vi är väl ej helt bakom flötet*

Efter denna livaktiga diskussion gjorde Per Lundgren en *avrundning och sammanfattning*:

De frågor som har ventilerats i kväll är mycket viktiga. Det finns uppenbarligen mycket att förbättra! Många tips och förslag har kommit fram under temakvällen. Bl a tog Per fasta på behovet av en pågående diskussion, även mellan mötena. Kanske bör verksamheten med "spånargrupper" utökas? Det är upp till oss själva att realisera de former under vilka C4-sällskapet ytterligare kan bidra till att hålla igång en bra och nyttig diskussion. Styrelsen återkommer med förslag!

Middagen

Maten och dryckerna var som vanligt, i klubbmästarens regi, mycket goda och närande. Under middagen framfördes, förutom den traditionella snapsvisan som i den förre ordförandens frånvaro anfördes av den förrförra ordföranden, fyra limerickar (se sid 9) och en "gotländsk nubbevisa" (se sid 10). Att undertecknad dessutom framförde ett alster på blankvers (som svar på en tidigare utmaning) glömmer vi bort för att inte onödigtvis uppmuntra till nya och främmande inslag i sällskapets traditioner.

Den nyvalde medlemmen (och sekreteraren) Patrik Sturzenbecker tackade för maten.

Styrelsen/gm

Lars G Nilsson

Vid middagen framförda limerickar:

Vid C4-midda´n på mässen
var ålen den nya finessen
men allt som vi fått
det smakade gott
som tysken skull´ sagt: "Gefundenes fressen"

Malte Jönson

En C4-grabb från Järfälla
slagit fast att en ny adress skulle gälla
Så nu hädanefter
vid C4-fester
måste han kosan väl ställa

Kjell Mellberg

De två sista limerickarna, vars domän befinner sig långt under bältet, är nätt och jämt tryckbara, och sätts därför med endast 7 punkters teckenstorlek.
En varning utfärdas till känsliga personer. Övriga uppmanas ta fram förstoringsglasat!

En pilsk beväring från Berga
sin lust knappt kunde bärga
så när han träffa en mö
hon höll på att dö
när hon i dansen kände hans värja

"Anonym". Förläggare: Folke Janander

Det var en ung man från Karelen
som hade sitt könsorgan fastsatt i hälen
så det gick
när han gick
och han kallades för fotgängaren för den delen

Hans Alfredsson. Framförd av Kjell Mellberg.

Christopher Bengtsson

September 1988
(uppdaterad 1995-05-11)**Gotländsk nubbevisa**(nödtorftigt översatt av Christopher)
nummer 117 i Fredins *Gotlandstoner*

Tack för supen som jag fick
han gick lustigt neder.
Sätter magen i gott skick,
kropp och alla leder.

Tack för supen, han var bra,
flera så'na vill jag ha!
Ge mig en, en, en; ge mig två, två, två;
ge mig två, ge mig tre, ge mig fyra,
till dess jag får min hyra¹.

Så låt oss leva i den tron
som folket i vår kyrka²:
att var vi bygga, var vi bo,
så skall oss supen stärka.

Så drick med oss för ett kärt mål:
Alla vackra töasers skål!
Skål för dem, dem, dem; skål för som, som, som;
skål för dem som glaset tömmer
och ingen droppe glömmer!

¹ =lön² 'folket i vår kyrka' = hela socknen, d v s praktiskt taget alla vi känner.